

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2000/25/ES, pokiaľ ide o ustanovenia pre traktory uvádzané na trh v rámci systému flexibility“

[KOM(2010) 607 v konečnom znení – 2010/0301 (COD)]

(2011/C 107/05)

Samostatný spravodajca: **Virgilio RANOCCHIARI**

Európsky parlament 10. novembra 2010 a Rada 24. novembra 2010 rozhodli podľa článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2000/25/ES, pokiaľ ide o ustanovenia pre traktory uvádzané na trh v rámci systému flexibility“

KOM(2010) 607 v konečnom znení – 2010/0301 (COD).

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru, prijala svoje stanovisko 1. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára) prijal 144 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 5 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) je presvedčený, že znižovanie škodlivých emisií oxidu uhoľnatého, oxidov dusíka, uhlíkovodíkov a pevných častíc z motorov určených na pohon poľnohospodárskych a lesných traktorov je nevyhnutným príspevkom k dosiahnutiu tej úrovne kvality ovzdušia, s ktorou počíta EÚ.

1.2 EHSV je tiež presvedčený, že predovšetkým v období celosvetovej krízy postihujúcej oblasť financií, hospodárstva a zamestnanosti je potrebné zabezpečiť európskym výrobcom poľnohospodárskych a lesných traktorov potrebnú flexibilitu na to, aby sa im umožnil vývoj nových traktorov bez nadmerného ekonomického zaťaženia, ktoré pri súčasnej konjunktúre nemožno tolerovať.

1.3 EHSV teda podporuje návrh Komisie, ktorým sa pôvodne plánovaný flexibilný podiel 20 % zvyšuje na 50 % a pomerne sa zvyšujú aj pevne stanovené množstvá osobitne upravené v prospech malých a stredných podnikov.

1.4 EHSV sa domnieva, že vplyv zvýšenia flexibilného podielu na životné prostredie nezávisí od doby uplatňovania tohto systému, odporúča však, aby sa stanovili dátumy skončenia platnosti tých etáp, pri ktorých ešte tieto dátumy neboli stanovené. Preto zastáva názor, že je pre všetky výkonové kategórie v etape III B a budúcich etapách nevyhnutné pevne stanoviť spoločnú dobu trvania, ktorá bude buď tri roky alebo sa bude rovnáť dobe trvania samotnej etapy, podľa toho čo bude kratšie.

1.5 EHSV sa domnieva, že adaptačné mechanizmy a lehoty na uskutočnenie prechodu z jednej etapy do druhej predstavujú

pre malé a stredné podniky zvlášť veľkú záťaž, pretože náklady na konštrukčné úpravy poľnohospodárskych a lesných traktorov na zabudovanie nových motorov, hlavne náklady nutné na technický výskum a vývoj a posúdenie zhody samozrejme oveľa viacej zaťažia malé podniky, než veľké priemyselné komplexy.

1.6 EHSV preto podporuje návrh, aby sa len pre malé a stredné podniky vyhradili počty motorov, ktoré budú mať výnimku.

1.7 EHSV pokladá za veľmi dôležitú podporu spoločného európskeho a medzinárodného úsilia o vypracovanie jednoznačných a všeobecne akceptovaných technických noriem s cieľom podporiť svetový obchod a stále viacej harmonizovať emisné limity platné v EÚ s limitmi, ktoré sa uplatňujú alebo platia v tretích krajinách.

1.8 EHSV je presvedčený, že ideálnym miestom na toto úsilie o harmonizáciu je Európska hospodárska komisia Organizácie Spojených národov (EHK OSN), osobitne v rámci dohovoru o celosvetovej harmonizácii z roku 1998.

1.9 EHSV zdôrazňuje, že je nevyhnutné merať emisie poľnohospodárskych a lesných traktorov v skutočných prevádzkových podmienkach a nielen skúšaním v teoretických podmienkach na skúšobnej stolici, a vyzýva Európsku komisiu, aby čo najskôr predložila návrhy plánov prevádzkového overovania zhody.

1.10 EHSV sa domnieva, že pri kontrole fungovania motorov a sústav dodatočnej úpravy výfukových plynov, ktoré sú potrebné na dosiahnutie cieľov ochrany životného prostredia, zohrávajú rozhodujúcu úlohu elektronické sústavy.

1.11 Navrhuje preto, aby Európska komisia prijala opatrenia, ktorými sa zabráni manipulovaniu s kontrolným programovým vybavením a vynúti sa schválenie takých systémov, ktoré obmedzujú využívanie poľnohospodárskych traktorov, ak sústavy dodatočnej úpravy výfukových plynov nebudú správne udržiavané.

2. Úvod

2.1 Smernica 2000/25/ES sa týka vznetrových motorov s výkonom od 18 kW do 560 kW určených na zabudovanie do poľnohospodárskych a lesných traktorov. Stanovuje limity emisií oxidu uhoľnatého, oxidov dusíka, uhlíkovodíkov a pevných častíc. V smernici sa predpokladajú čoraz prísnejšie limity emisií pre rozličné etapy so zodpovedajúcimi lehotami na prispôbenie horných hraničných hodnôt emisií výfukových plynov a pevných častíc. Ďalšie už stanovené etapy sa označujú III B (so začiatkom 1. januára 2011) a IV (so začiatkom 1. januára 2014). Pri motoroch s výkonom 37 až 56 kW neboli stanovené požiadavky týkajúce sa etapy IV, kým pre všetky ostatné motory s vyšším výkonom ešte nebola stanovená etapa nasledujúca po etape IV. Keďže sa trvanie jednej etapy počíta od dátumu povinného uplatňovania jej požiadaviek do začiatku povinného uplatňovania požiadaviek nasledujúcej etapy, môže sa počítať s tým, že v súčasnosti niektoré etapy (pokiaľ ide o špecifické výkonové kategórie) majú neobmedzené trvanie.

2.2 Ustanovenia o emisiách výfukových plynov poľnohospodárskych a lesných traktorov boli upravené v roku 2005. Práve tieto zmeny a doplnenia zaviedli pružné systémy, ktoré umožnili prijať oveľa ambicióznejšie emisné limity a zaviesť ich v krátkej lehote v súlade s lehotami stanovenými v Spojených štátoch amerických, ale zároveň sa aspoň čiastočne a zjednodušene zaviedli mechanizmy flexibility podobné tomuto právnomu predpisu, aby sa obmedzilo zaťaženie ľudských zdrojov a ekonomie výrobných podnikov. Iné právne predpisy v tomto odvetví, napríklad v Číne, Indii a Brazílii, nepočítajú s týmito mechanizmami, ale z časového hľadiska majú oveľa menej prísne lehoty uplatňovania.

2.3 Systém, ktorý prijala EÚ, umožňuje výrobcovi poľnohospodárskych a lesných traktorov nadobúdať počas príslušnej etapy od svojich dodávateľov motorov určitý počet motorov, ktoré spĺňajú požiadavky platné pre predchádzajúcu etapu. Počet týchto motorov sa stanovuje iba jedenkrát pri podaní žiadosti na základe dvoch kritérií:

- (priemerný) percentuálny podiel predaja traktorov za posledných päť rokov,
- stanovené počty, ktoré sú vzhľadom na svoj obmedzený rozsah určené malým a stredným podnikom.

Počet motorov, ktoré pružný systém dovoľuje, teda nezávisí od trvania platnosti tohto systému.

2.4 Nakoniec, smernica Komisie 2010/26/EÚ z 31. marca 2010, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 97/68/ES o emisiách zo spaľovacích motorov inštalovaných v necestných pojazdných strojoch, popri iných opatreniach urýchlila v duchu primeraného zjednodušovania právnych predpisov administratívny postup pri žiadaní a overovaní v rámci systému flexibility.

2.5 Predkladaný návrh Európskej komisie berie do úvahy mimoriadne zaťaženie výrobných podnikov v etape III B, pri ktorej sa prvýkrát všeobecne stanovuje zavedenie sústav dodatočnej úpravy výfukových plynov z motorov. Aj keď sú tieto technológie už známe a používajú sa v odvetví ťažkej dopravy, je potrebné ich dôkladne posúdiť, aby sa zohľadnili ťažké prevádzkové podmienky poľnohospodárskych a lesných traktorov. Konštrukcia samotných traktorov sa zasa musí úplne prepracovať, aby sa sústavy dodatočnej úpravy výfukových plynov mohli namontovať.

2.6 Na druhej strane európsky priemysel výroby poľnohospodárskych a lesných traktorov od roku 2009 závažne zasiahli účinky svetovej finančnej a hospodárskej krízy. Aj keď vidno prvé štatistické náznaky oživenia, táto kríza ešte stále ťažko dolieha na sociálnu oblasť a predovšetkým na zamestnanosť.

2.7 Návrh rozšíriť flexibilný podiel je obmedzený iba na etapu III B, ktorá sa zhoduje s najväčším obdobím svetovej krízy.

2.8 Pokiaľ ide o skončenie etapy III B pružného systému, v návrhu Komisie sa v rozpore so zásadou postupného zavádzania etáp podľa jednotlivých výkonových kategórií motorov stanovuje jednotné časové obmedzenie.

2.9 Ak je aj vhodné stanoviť dátum skončenia platnosti pružného systému pri výkonových kategóriách s neobmedzeným trvaním (pozri bod 2.1), teda bez časového obmedzenia, nezdá sa byť vhodné, aby trvanie pri iných výkonových kategóriách nebolo jednotné a pohybovalo sa od jedného do troch rokov. Zvyčajne sa takéto rozhodnutie zdôvodňuje obmedzením vplyvu na životné prostredie. V skutočnosti bude celkový počet motorov, pri ktorých je dovolený systém flexibility, určený na začiatku platnosti tohto systému podľa priemerného (percentuálneho) podielu predaja uskutočneného výrobcom za roky predchádzajúce jeho žiadosti, alebo sa pevne stanovia počty, ktoré sa nebudú meniť počas trvania platnosti systému. Výrobca zvyčajne požiada o toto množstvo, čím umožní posúdiť vplyv tohto opatrenia na životné prostredie. Doba trvania systému flexibility nemá teda žiadny ďalší vplyv na životné prostredie, pretože počet motorov s výnimkou sa stanovuje vopred.

2.10 Aby sa predišlo neodôvodneným rozdielom medzi výkonovými kategóriami, treba určiť jednotnú dobu trvania systémov flexibility pre všetky výkonové kategórie motorov a zmeniť návrh Komisie tak, aby sa takto posudzovali všetky etapy, ktoré zatiaľ nemajú stanovený dátum skončenia platnosti, ako napríklad etapa IV.

2.11 Na zachovanie rozvoja priemyslu v rámci ochrany životného prostredia je potrebné:

- zachovať konkurencieschopnosť európskeho priemyslu poľnohospodárskych a lesných traktorov zmiernením bezprostredného tlaku hospodárskej krízy,
- umožniť priemyslu, aby v priebehu etapy III B mohol ďalej financovať technický výskum a vývoj všetkých druhov výrobkov, osobitne výrobkov určených na uspokojovanie špeciálnych potrieb,
- obmedziť emisie jestvujúceho vozového parku tým, že sa bude stimulovať nahrádzanie zastaraných poľnohospodárskych a lesných traktorov traktormi, ktoré málo ovplyvňujú životné prostredie a vodičom ponúkajú vysokú úroveň bezpečnosti. Možnosť schváliť zariadenia na dodatočnú úpravu výfukových plynov ponúka iba mierne výhody z hľadiska emisií škodlivín a žiadne zlepšenie bezpečnosti.

3. Návrh zmeny a doplnenia smernice

3.1 V návrhu sa predpokladajú nasledujúce zmeny a doplnenia smernice 2000/25/ES:

3.2 Počas etapy III B je dovolené zvýšenie počtu motorov na použitie v poľnohospodárskych a lesných traktoroch uvádzaných na trh podľa tohto pružného systému v každej výkonnej kategórii. Ide o zvýšenie počtu traktorov s výnimkou z 20 % na 50 % predchádzajúceho ročného predaja traktorov alebo alternatívna možnosť pomerne upraviť počet motorov, ktoré môžu byť uvedené na trh podľa pružného systému.

Uvádzaná platnosť týchto opatrení je do 31. decembra 2013.

3.3 Navrhovaná možnosť teda znamená posilnenie existujúceho systému flexibility. Toto riešenie sa považuje za najlepšiu možnosť, pretože dáva do rovnováhy vplyv na životné prostredie a ekonomické výhody v úsporách nákladov, ktoré

sú potrebné na to, aby sa trh mohol prispôbiť novým emisným limitom. Treba pripomenúť, že zvýšenie flexibility umožňoval už článok 4 ods. 8 spomenutej smernice 2000/25/ES.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 EHSV podporuje snahu Komisie o väčšiu pružnosť pri uplatňovaní jednotlivých etáp implementácie povolených emisných limitov oxidu uhoľnatého, oxidov dusíka, uhlíkovdioxidu a pevných častíc pri motoroch určených na zabudovanie do poľnohospodárskych a lesných traktorov.

4.2 EHSV chápe obavy Komisie o zachovanie úrovne konkurencieschopnosti a zamestnanosti európskeho priemyslu poľnohospodárskych a lesných traktorov v kontexte dôsledkov medzinárodnej finančnej a hospodárskej krízy, ale zároveň aj nutnosť zachovať vysokú úroveň ochrany životného prostredia a blahobytu občanov EÚ.

4.3 EHSV teda podporuje návrh Komisie zvýšiť na 50 % pružný podiel pre odvetvia, na ktoré sa už systémy flexibility vzťahujú podľa smernice o emisiách výfukových plynov poľnohospodárskych a lesných traktorov z roku 2000 v zmenenom a doplnenom znení, len pri etape III B.

4.4 Všeobecnejšie EHSV pokladá za veľmi dôležitú podporu spoločného európskeho a medzinárodného úsilia o vypracovanie jednoznačných a všeobecne akceptovaných technických noriem s cieľom podporiť svetový obchod a stále viacej harmonizovať emisné limity platné v EÚ s limitmi, ktoré sa uplatňujú alebo platia v tretích krajinách. Za ideálnu organizáciu na ich vypracovanie možno považovať EHK OSN v Ženeve.

4.5 Zvláštnu pozornosť si zasluhujú malé a stredné podniky tohto odvetvia. EHSV sa domnieva, že pružné adaptačné mechanizmy, realizačné lehoty na prechod z jednej etapy do etapy druhej predstavujú pre tieto podniky zvlášť veľkú záťaž vzhľadom na náklady na úpravu strojov a motorov, ktoré malé podniky zjavne zaťažia viacej, než veľké priemyselné komplexy. Z toho vyplýva, že je nevyhnutné zachovať pre malé a stredné podniky pevne stanovené počty motorov s povolenou výnimkou.

4.6 EHSV zdôrazňuje, že ak sa majú dosiahnuť stanovené ciele, treba stanoviť nielen prísne medzné hodnoty, ale aj skúšobné postupy, ktorými sa overia emisie v reálnych prevádzkových podmienkach vďaka plánom sledovania emisií motorov vykonávaného výrobcami alebo orgánmi dohľadu v sústave prevádzkového overovania zhody.

4.7 EHSV si uvedomuje skutočnosť, že ambicióznejšie znižovanie emisií si vyžaduje schválenie sústav na dodatočnú úpravu výfukových plynov a preto považuje za nevyhnutné, aby tieto sústavy nebolo možné manipulovať a aby prevádzkovatelia vykonávali správnu údržbu, ktorá zaručí ich účinnosť počas celej doby používania traktora. V opačnom prípade by mali motory vyššie emisie, než motory, ktoré vyhovujú požiadavkám už neplatných etáp. Smernica v súčasnosti stanovuje minimálne pravidlá údržby, ale nestanovuje žiadne pravidlá proti manipu-

lovaniu týchto sústav a predovšetkým ich prevádzkového programového vybavenia. EHSV odporúča, aby Komisia čo najskôr schválila ustanovenia, ktorými sa obmedzí prevádzkovanie poľnohospodárskych a lesných traktorov, ak sústavy dodatočnej úpravy výfukových plynov nebudú správne udržiavané, a zároveň sa osobám, ktoré nie sú výslovne autorizované výrobcom, zabráni prístup k programovému vybaveniu slúžiacemu na dohľad na riadnym fungovaním týchto sústav a na kontrolu emisií.

V Bruseli 16. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON
